

Täysistunto

Tiistai 5.3.2019 klo 14.11—18.22

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain ja valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 231/2018 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 21/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 21/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

14.12 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on kyse EU-direktiiviin perustuvasta rikoslaista, johon tulee kaksi uutta pykälää kansanedustajan tekemästä EU-varojen väärinkäytöstä. Erikoisen tästä asiasta tekee se, että lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan ei ole mahdollista, että kansanedustaja missään tilanteessa voisi syyllistyä kyseisiin uusiin rikoksiin. Näin ollen tilanne, jossa uuden rikoksen tunnusmerkistö täyttyisi, ei voi toteutua. Perussuomalaiset eivät voi hyväksyä [Hälinää — Puhemies koputtaa] tällaista näytösluonteista lainsäädäntöä, ja siksi me vastustammekin näiden kyseisten pykälien läpi viemistä.

Näitä uusia pykälä perusteltiin siten, että EU-direktiivin täytäntöönpano edellyttää niitä. Taustalla ovat ongelmat kansanedustajien hallinnoimien EU:n varojen väärinkäytöksen kanssa joissain Itä-Euroopan maissa. Eduskunnan arvovalta heikkenee, kun rikoslain säätämistä tulee puhtaasti EU-poliittista toimintaa ja uusia rikoslain kohtia säädetään näytösluonteisesti, täysin vastoin juridista rationaalisuutta.

Linjamme on, että Suomen rikoslakia ei tule antaa suoraan Euroopan unionin päätösvaltaan, kuten tässä tapauksessa tehtiin. Voi pitää varsin erikoisena, että hallituksen esityksen myötä EU-varojen väärinkäyttö ja sen törkeä tekemuoto säädettäisiin rikoslaissa omana pykälänään mutta kansallisten varojen vastaavaa väärinkäyttöä ei. Muut puolueet toimivatkin tarkalleen, kuten EU käskää, vaikka käskyissä ei olisi mitään järkeä.

Asia on varmasti ulkopuolisen silmin vaikeaselkoinen, mutta perussuomalaiset ovat tässä oikeassa. Emme hyväksy Suomen lakien säätämistä EU:sta käsin vain siksi, että jossakin Romaniassa on tarvetta tällaiselle lainsäädännölle. Me vastustamme ehdottomasti kansanedustajien korruptiota, mutta tässä on nyt kyse siitä, voiko Suomen eduskunta laatia turhaa, näytösluonteista lainsäädäntöä. Näin ollen tämä ei vastaa hyvän lainsäädännön vaatimuksia ja tulemme esittämään näiden kyseessä olevien pykälien hylkäämistä ja viemme asian äänestykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

14.14 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! On tietenkin tosi mielenkiintoista, että perussuomalaiset eivät halua olla mukana taistelemassa Euroopassa olevaa korruptiota vastaan. Mielestäni tuo on hyvin eriskummallinen asenne, että me emme voi yhdessä olla mukana säättämässä sellaista lainsäädäntöä, joka mahdollistaa, että mahdollisesti EU-maissa poliittisessa järjestelmässä esiintyvää korruptiota vastaan voidaan käydä kunnon taistelua. Tämä ei ole ristiriidassa meidän oman lainsäädäntömme kanssa. Se on vaan edellyttänyt, että me erikseen mainitsemme tällaisen rikollisen toiminnan, ja siinä mielessä en oikein nyt näe, että tässä erotetaan isot ja pienet asiat keskenään.

Myöskin Suomi häviää sillä, että Euroopassa korruptio kasvaa, ja siinä mielessä tämä on mitä suurimmassa määrin myös suomalaisten intressissä taistella Euroopassa esiintyvää korruptiota vastaan.

14.15 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lainsäädäntö tehdään etupäässä EU:n tarpeisiin. En nyt muista, oliko edustaja Tavio mukana esimerkiksi Romaniassa, kun lakivaliokunta teki sinne tutustumiskäynnin. Siellähän me kyllä saimme nähdä jopa karmeita esimerkkejä korruptiosta. Me haluamme tällä varmistaa, että EU-alueella tietyissä maissa lainsäädäntö on kohdallaan eli tällainen EU-varojen tahallinen väärinkäyttö pystytään estämään. Se on todella meidän kaikkien etu.

Siinä edustaja Tavio on täysin oikeassa, että tällä hetkellä Suomen tasavallassa onneksi ei löydetä esimerkkiä siitä, miten me kansanedustajat voisimme tämän lain rikkomiseen syöllistyä — onneksi näin — mutta tulevaisuuttahan me emme tiedä. Jos meille tulee tänne EU-varoja, joita saamme tietyllä tavalla käyttöömmä, ja joku niitä menee käyttämään väärin — siis tässä tämä tahallisuus on nimenomaan korotettu, ei ihan tuottamuksellinen eikä edes perustahallisuus vaan korotettu tahallisuus — niin kyllä meidän pitää tulevaisuuteenkin varautua.

Tämä lainsäädäntö Suomen tasavallassa ei ole kyllä keneltäkään pois, ei siis keneltäkään. On hyvä tällainen korruption, talousrikollisuuden torjuntalainsäädäntö olla valmiina, jos jotain todella ikävää tapahtuu, mutta ennen kaikkea tämä on tärkeää EU-alueella, niin että saamme tietyt valtiot kuriin ja järjestykseen EU-varojen väärinkäytön suhteen. Se on meidän kaikkien etu, myös meidän suomalaisten etu.

14.17 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän edustaja Tavion ajatuksenjuoksun tässä hänen esille nostamassaan asiassa, mutta en kyllä ymmärrä sitä, miksi tätä ei pitäisi nyt hyväksyä, koska tämän keskeisin viesti on se, että Suomi haluaa olla tiukka sen suhteen, miten EU:n rahoja käytetään. Minulla on ollut mahdollisuus vierailla useaan kertaan Euroopan petosyksikössä Olafissa, jossa käsitellään näitä EU:n sisällä tapahtuvia petoksia, ja kun siellä profiloidaan sitä, kuka on se mahdollinen petoksen tekijä EU:n sisällä ja näiden rahojen väärinkäytössä, niin se profiili valitettavasti viittaa korkea-arvoisiin EU:n virkamiehiin ja parlamentaarikkoihin. Eli he ovat todennäköisin petoksien tekijä oman tietotaitonsa myötä ja sitten myös sen myötä, että he ovat alttiita korruptiolle.

Pidän erittäin tärkeänä sitä, että tämä asia tänään hyväksytään ja tällä tavalla voidaan kiristää otteita. Esimerkiksi juuri kuten täällä edustaja Tolvanen mainitsi, kun kävimme Romaniassa, niin kävi ilmi, että siellä on 20 miljardia annettu EU-tukea, josta vain 6 miljardia oli mennyt kohteeseensa. Kyllä näiden asioiden suhteen tarvitaan tiukempaa otetta, ja tässä sitä otetta nyt tulee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

14.19 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu nyt alkaa kuulostamaan varsin erikoiselta. Valiokunta on käynyt Romaniassa katsomassa, että Romaniassa on korruptiota, vaikka jokainen tietää, että Romaniassa on korruptiota ilman, että käy siellä katsomassakaan sitä. Ja nyt sitten kun siellä Romaniassa on korruptiota, Suomessa säädetään joku laki, jolla nyt sitten vähennetään sitä Romaniassa esiintyvää korruptiota. En nyt oikein ymmärrä tätä ajatuksenjuoksua, joka valiokunnalla ja hallituksella tässä esityksessään on ollut. Edustaja Tolvanenhan puheenvuorossaan asiallisesti ottaen myönsi edustaja Tavion puheenvuoron oikeaksi: lainsäädäntö säädettäisiin varmuuden vuoksi ilman kansallista perustetta. Eihän tässä ole mitään järkeä. Lisäksi näihin huomioihin, joita edustaja Tavio puheenvuorossaan otti esille, lisäisin sen — korjatkaa nyt, jos olen väärässä — että itse ymmärrän tämän niin, että nyt jos tämä laki hyväksyttäisiin, niin EU:n varojen käytöstä säädettäisiin tiukemmin kuin kansallisten varojen käytöstä. Eli me olisimme tarkempia EU:n varojen suhteen kuin Suomen kansan rahojen suhteen. Voiko tämä tulkinta olla oikea, ja jos se on oikea, niin miten näin voi olla?

14.20 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! On realiteetti, että osassa EU-maista on merkittäviä korruptio-ongelmia. Niitä on Romaniassa, Bulgariassa, Kreikassa ja todennäköisesti myös Unkarissa. Minulla oli myös mahdollisuus käydä siellä Olafissa tapaamassa suomalaista pääjohtajaa Ville Itälää, ja kyllä se viesti sieltä on hyvin selkeä, että Olaf tarvitsee toimintaansa enemmänkin tukea ja toimintamahdollisuuksia, jotta se pystyy puuttumaan niihin EU-varojen väärinkäyttöksiin, mitä eri maissa tapahtuu. Ja kyllä se nyt minun mielestäni on ilman muuta Suomen intressissä, koska me olemme vielä nettomaksajia kaiken lisäksi tässä EU-toiminnassa, [Ben Zyskowicz: Meidän rahojahan ne varastaa!] että ne rahat, jotka menevät erityisesti näihin edellä mainittuihin maihin ja muutamiin muihin, lähinnä uusiin jäsenmaihiin, ovat kohdistuneet asiallisiin kohteisiin ja niihin kohteisiin, mihin ne on tarkoitettu. Näen kyllä aika erikoisena, jos me asetumme nyt poikkiteloin tällaisen asian eteenpäinviemisessä täällä, joka varmasti on meidän intressien mukainen. Sen lisäksi on tietysti äärimmäisen tärkeätä koko Euroopan unionista pyrkiä kitkemään korruptiota niin pitkälle kuin pystytään.

14.21 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Yhteisten varojen käytössä on oltava erityisen huolellinen, koska se sitten kansallisia tai sitten EU-tason varoja. Lakivaliokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja täällä jo hyvin tavallaan vastasivat tuohon edustaja Tavion kritiikkiin, jolla nyt perussuomalaiset ovat taas palautuneet EU-kriittiselle linjalle, joka ei taas ollut tämän EU-notifikaatioasian yhteydessä ollenkaan huolenaiheena.

14.22 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkelä, kyllä tässä nyt vahditaan omia rahojamme, aivan niin kuin tässä edustaja Satonen hyvin kuvasi. Itse asiassa olisin luullut, että perussuomalaiset EU-kriitikkoina — joita muuten itsekin olen, sanotaan se tässä ääneen, että olen erittäin EU-kriittinen — tukevat tällaista lainsäädäntöä, jossa nimenomaan vahditaan niitä rahoja, joita Suomi antaa sinne EU:hun.

Sitten totean vielä, että kyllä lainsäädäntö voi olla ennakoivaa. Se on yksi sen luonteista, ikään kuin tulevaan vaaraan varautuminen. Annetaan tässä nyt sitten suomalaiselle Ville Itälälle oikein kunnon työvälineet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

14.23 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Niinä vuosina, kun olin Euroopan parlamentin jäsen, tuli suomalaisilta jonkun verran yhteydenottoja asioista, joita he olivat esimerkiksi Romaniassa matkaillessaan havainneet, tällaisia pöyristyneitä yhteydenottoja, joissa tivattiin sitä, että eikö näille asioille pitä tehdä jotakin.

Minusta on yllättävää, että Suomen eduskunnassa joku vastustaa toimenpiteitä, joita voidaan EU-maiden yhteistoimin myös Suomessa tehdä korruption hillitsemiseksi. Kuten tässä jo edellä on monikin kollega todennut, meidän varojammehan ne EU:n varat ovat.

14.23 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Pääasiallinen kritiikkini kohdistui tähän, koska rikosoikeudessa on ultima ratio -kriminalisointiperiaate ja sen mukaan teon saa säätää rangaistavaksi vain, jos kyseessä on viimeinen mahdollinen keino. Tässä tilanteessa on minusta aika selvää, että tulisi katsoa sen direktiivin kansalliseksi täytäntöönpanoksi olevan riittävää se, että kansanedustaja ei ylipäänsä saa hallinnoida EU-varoja Suomessa. Tätä ei tulisiakaan Suomessa myöskään tulevaisuudessa antaa kansanedustajien henkilökohtaisiin käsiin. Kuten edustaja Tolvanen tuossa sanoi, jos joku sellainen teoreettinen mahdollisuus tulisikin tulevaisuudessa, niin sitten teoreettisesti tätä teoreettista EU-lainsäädäntöä sovellettaisiin täällä Suomessa. Itse en kannata rikoslainsäädännön tekemistä näin EU-lähtöisesti ja teoreettisesta lähtökohdasta.

Sen sijaan korruptio itsessään on aihe, josta eduskunnan tulisi varmasti keskustella paljon vakavammin myös näin vaalien alla, koska Suomella on usein maine täysin korruptoitumattomana maana osittain myös sen mukaan, miten kansainvälistä korruptiolistausta maista tehdään. Itse näkisin, että tuo listaus on pitkälti turhan suotuista Suomelle eikä vastaa ihan sitä todellisuutta, mikä Suomessa on, sillä suomalainen korruptio on enempi piilorikollisuutta, joka ei vain tule esiin, ja siinä on myös erittäin vaikeat näytöngelmat, koska kun kuntasektorilla päätetään kaavoituksista, niin niistä asioista sovitaan usein suljettujen ovien takana kahden kesken, ja siinä sitten yleensä raha jossain vaiheessa vaihtaa kyllä omistajaa.

Varmasti olisi hyvä, että vaalirahoitukseen sen takia tulisi kirjanpitovelvollisuutta ja näiden tositteiden julkisuutta ja enemmän myös puolueille, koska minua häiritsee se, kun ehdokkaiden vaalirahoitusilmoituksissa lukee, että on saanut rahoitusta puolueelta, mutta sitten ei oikein seurata lainkaan, mistä se puoluerahoitus todellisuudessa tulee, kun esimerkiksi keskusta on saanut Attendolta vaalitukea ja ilmeisesti myös kokoomuksessa ehdokkaita ja puoluekin on saanut terveyssuurjäteiltä vaalitukea — samoin kuin sitten tämä kokoomuksen niin sanottu pyöröovi-ilmiö ja nyt viimeaikaisena ministeri Bernerin siirtyminen ruotsalaispankkiin, joissa sitten on esitetty vaihtoehdoksi karenssiaikoja poliitikkojen siirtymisessä töihin yksityissektorille. Nämä kaikki ovat nähdäkseni sellaisia korruptiokysymyksiä, joihin Suomessa pitäisi oikeasti tarttua eikä vain tehdä näytösluonteista lainsäädäntöä Romanian ongelmien vuoksi.

14.27 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Edustaja Tavio ei kuitenkaan ole ollut kovin kiinnostunut, kun me olemme keskustelleet Puolan oikeusvaltiotilanteesta. Myöskään silloin ymmärtääkseni ette ole ajatellut, että Suomen pitäisi siihen puuttua, ja voi olla, että tässä on vähän erilainen näkemys siitä, ovatko eurooppalaiset asiat yhteisiä vai eivät. Kuitenkin on niin, että myös järjestäytynyt rikollisuus, korruptio, oikeusvaltion rapautuminen eri EU-maissa koskettavat meitä kaikkia loppujen lopuksi. Se tarkoittaa myöskin sitä, että talouden on tosi vaikea toimia eri maissa, koska ei voi luottaa, että järjestelmät ovat sellai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

sia, että ne kohtelevat meitä kaikkia yhdenvertaisesti. Sen takia on kovin tärkeää, että me pyrimme myös antamaan EU:lle. Jos kritisoi EU:ta, niin jollei anna EU:lle yhdessä sopimiamme välineitä, joilla voidaan taistella näitä ongelmia ja rikollisuutta vastaan, sitten se kritiikki on aika tyhjää.

14.28 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan oikein. Euroopan petoksentorjuntavirastolla, sen työllä, pitää olla vaikuttavuutta ja sillä pitää olla myöskin välineitä toimia. Sen työn vaikuttavuus ei aina ole ollut paras mahdollinen.

Puhemies! Kiinnitän myöskin siihen huomiota, että edustaja Tavion EU-kriittisyys on kovin selektiivistä. Perussuomalaisille kyllä kelpaa EU-kortti, jos pitää sotea kaataa, mutta sitten Puolan tai Unkarin tilanteessa ei nähdä mitään ongelmia. Sen sijaan levitetään — te olette kyselytunnilla levittäneet ja äskenkin — virheellistä tietoa muiden puolueiden toiminnasta. En pidä sitä kovin hyvänä, arvoisa puhemies.

14.28 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän EU-notifikaatiokeskusteluun sanoisin sellaisen kommentin, että kysymyshän siinä on siitä, että jos Suomi nyt toimisi siinä asiassa väärin, niin siitä voi koitua Suomen kansalle satojen miljoonien lasku. Sitä laskua perussuomalaiset haluavat välttää tämän asian huomioimisella. Mistään muusta siinä ei ole kysymys.

Nyt kun useampikin edustaja otti esille kysymyksen Puolan ja Unkarin oikeusvaltiotilanteesta verrattuna Romaniaan, niin mielestäni niissä on semmoinen rakenteellinen ero, että Puolaa ja Unkaria koskeva oikeusvaltiokeskustelu on luonteeltaan poliittista. Se, että niitä valtioita syytetään oikeusvaltion ongelmista, lähtee poliittisista lähtökohdista, ideologisista lähtökohdista, siitä, että niiden maiden hallitukset toteuttavat politiikkaa, jota Euroopan valtaeliitti ei hyväksy, ja sen takia niitä maita yritetään rangaista poliittisin perustein käynnistetyin oikeusvaltioprosessein, kun taas esimerkiksi Romanian tapauksessa kysymys korruptiosta lienee faktisella tasolla aito, eli siellä sitä korruptiota on, mihin pitäisi puuttua.

Nyt kuitenkin täällä useissa puheenvuoroissa tunnutaan siihen Romanian korruptioon puuttuvan sillä tavalla, että tehdään Suomen rikoslainsäädännöstä jonkinlainen keppihevon ja leikkiväline tässä asiassa. En pysty ymmärtämään tällaista ajatusta, mistä tämä loogiikka kumpuaa.

14.30 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt keskusteltu siitä, ovatko perussuomalaiset EU-kriittisiä vai mitä me oikeastaan olemme. Me olemme usein meidän ohjelmissamme ja puheenvuoroissamme kertoneet, että me vastustamme sitä liittovaltiokehitystä, joka on tietyillä tahoilla meneillään, ja juuri sitä toimivallan siirtämistä muualle. Meillä on hyvin yksilökohtaiset olosuhteet täällä, ja mikä sitten soveltuu tiettyihin, ehkä korruptoituneisiin, maihin ja mikä meille, ovat kaksi eri asiaa.

Täällä oli puhetta myös sote-uudistuksesta. Tässä on tosiaan kysymys siitä, kuten edustaja Mäkelä kertoi, että jos tämä järjestelmä muutetaan ja todetaan myöhemmin EU-oikeuden vastaiseksi, niin meille koituu tästä, tai voi koitua, satojentuhansien eurojen menetykset. Ehkä suurin ongelma on se, ettei ole enää järjestelmää, mihin palata.

Olen täällä salissa kertonut, että perussuomalaisille kyllä sopii se johdonmukainen linja, mikä hallituksella tuntuu nyt olevan, että suhtaudutaan siihen ylimalkaisesti ja ajatellaan näin, niin kuin täällä edustajatkkin sanovat, että ei kysytä EU:sta. Ei sitten kysytä, mutta kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

sieltä tulee se päätös, että teidän järjestelmänne on EU-oikeuden vastainen, niin sanotaan, että emme me tätä noudata. Ollaan sitten johdonmukaisia loppuun asti siinä asennoitumisessa.

Kyllä tämä meille sopii, että me voisimme välillä kokeillakin niitä EU-oikeuden rajoja, mutta ilmeisesti kuitenkin kukaan hallituspuolueista ei ainakaan tähän asti ole todennut, että jos sieltä tulee meille kielteinen ratkaisu, niin me emme noudattaisi sitä. Mutta jos otetaan yhdessä se riski, että ei sitten noudateta sitä päätöstäkään, niin mitä te tästä tuumaatte? Lähdetäänkö kokonaan sille linjalle? Kyllä olemme valmiita kokeilemaan sitä, koska tuntuu, että rakenteet eivät muutu, jos niitä ei jätetä.

Minusta on hyvä, että edustaja Tavio pohtii näitä asioita monilla eri tavoin, ja minusta vaikutti erittäin järkevältä se, että ei ylipäätään pitäisi edustajilla olla tällaisia varoja hallussaan. Se tuntui minusta aika hullulta, että ylipäätään voi olla. Mutta hyvä, että keskustellaan näistä, ja meidän pitää keskustella. Vastatkaa minulle ystävällisesti: lähdetäänkö tälle linjalle, että ruvetaankin viittaamaan kintaalla näille EU-oikeuden päätöksille, kokeillaan rajoja?

14.32 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Sen verran vastaan edustaja Biaudet'lle Puolakisymykseen — ehkä jälkeeni puheenvuoron ottanut edustaja Ala-Nissiläkin voi osaltaan vastata Puolan ystävyysryhmän puheenjohtajana — että tämä ongelma on siinä, että Euroopan unioni ja Puola -kysymyksen ei ole siis lainkaan verrannollinen nyt tähän käsillä olevaan Romanian korruptio-ongelmaan, vaan Puolan suhteen kysymys on siitä, miten pitkälti ulkopuolinen valtio voi sanoa toisen valtion tilanteesta, mistä siinä on kyse. Täällä eduskunnassa, kun tätä asiaa käsiteltiin myös lakivaliokunnassa, ei kuultu suinkaan Puolan valtion edustajaa, ja tämä on vähän vaikeaa lainsäädäntöä just sen takia, koska aina pitäisi kuulla myös toista puolta kaikissa kysymyksissä. Sen pitäisi olla lainsäädännössä aivan kattava periaate.

Nyt tässä on käynyt niin, että EU on ikään kuin hoitanut sen Puolan kuulemisen ja meillä täällä Suomessa ei jälleen kerran ole meidän EU-politiikassa mitään muuta roolia kuin tuo kumileimasimenä toimiminen EU:n määräyksille. Nimittäin soitin jopa johtaville virkamiehille oikeusministeriöön ja kysyin, kuinka yksityiskohtaisesti he tietävät tästä Puolan asiasta, ja kyllä se vastaus oli suurin piirtein se, että heidän intressissään ei ole edes tutkia näitä koko Puolan kysymyksiä, koska ne tutkitaan EU:ssa ja meille lähetetään sitten sieltä valmiit muutosvaihtoehdot, joista me sitten päätämme sen EU-myönteisen. Ja Puolan korkeimmassa oikeudessa henkilökohtaisen näkemykseni mukaan oli oikeusvaltio-ongelmaa, mutta se itse asiassa siellä korjattiin Puolan toimesta. Siinä varmaan osansa oli nimenomaan tällä kansainvälisellä painostuksella, joka mielestäni on ihan suotavaa. Jos EU:ssa jonkun valtion oikeusjärjestelmässä on vakavia ongelmia, niin tämä on ihan oikea tapa toimia: keskustelemalla ja kansainvälisen painostuksen kautta saada se asia oikaistua. Näin pitäisi toivoa, että toimitaan. Mutta sen sijaan EU haluaa toimia paljon väkevämmillä aseilla. Se haluaa puuttua suoraan omalla voimallaan ja sitä rahoitusta säätelemällä ja sillä kiristämällä näitä demokraattisesti valittujen maiden hallituksia. Ja tämä on hyvin vakavaa, että EU puuttuu tällä tavalla mielestäni itsenäisiksi tarkoitettujen kansakuntien sisäpolitiikkaan.

Tässä on usein nimittäin nähtävänä syyksi pitkälti se, että puututaan juuri sellaisten maiden politiikkaan, jotka ovat kansallismielisiä tai EU-kriittisiä, kuten nähdään hyvin myös EPP:ssä nyt kokoomuksen kohdalla, joka haluaa Unkarin Orbánia sieltä pois sen takia juu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

ri, että tämä on kansallismielinen. Mutta esitän teille vain sen kysymyksen, että kun tässä EU-juridiikassa ollaan jommallakummalla puolella, niin mitä jos käykin niin, että esimerkiksi eurovaaleissa kansallismieliset ottavat murskavoiton EU:ssa: oletteko te silloin [Puhemies koputtaa] valmiita siihen, että nämä kansallismieliset käyttävät [Puhemies koputtaa] tätä EU-mekanismia hyväkseen ja puuttuvat Suomen sisäpolitiikkaan?

14.35 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Totta kai Suomi noudattaa yhteisesti sovittuja säännöksiä, jotka viime kädessä muuten sitten ratkeavat EU:n tuomioistuimessa. Mutta kun meillä on asioita, jotka ovat kansallisessa kompetenssissa, niin silloin niitä pyritään hoitamaan kansallisesti, ja jos sitten on epäselvyyttä siitä, ollaanko EU-säädöksissä ongelmissa, niin ensin Suomen pitää tehdä oma esitys ja viedä se hyvin määrätietoisesti lävitse, niin kuin esimerkiksi liikenneministeriössä on tehty, kevytautot ja muut ja jopa tämä talviaika on hoidettu. Jos lähdetään siitä, että kysytään etukäteen EU:n virkamiehiltä, että onhan tässä ongelmia, niin varmaan he löytävät ongelmia jo virkansa puolesta turvataksaan selustansa.

Mutta tämä perussuomalaisten ja muiden tapa pyytää EU:lta lausunto semmoisissakin asioissa, jotka ovat kansallisessa kompetenssissa — jossa EU ei edes halua antaa lausuntoa, niin kuin olemme kuulleet — kyllä on varsinaista EU-nöyristelyä. Mutta sitä jään vain ihmettelemään, että kyllä kelpaa EU-kortti, niin kuin aikanaan Neuvostoliitto-kortti, silloin kun se palvelee omia intressejä, mutta kansalliset intressit tässä unohtuvat.

14.36 Eva Biaudet r: Arvoisa puheenjohtaja! Ihan tähän asiaan, jota me käsittelemme tänään: sehän ei ole tällainen ylikansallinen asia, vaan kysymys on nimenomaan siitä, että on yhteisesti EU:ssa päätetty, että kansallisesti halutaan valvoa myös niitä varoja, jotka sitten EU:ssa jaetaan eli EU-maille yhteisesti sovittuja tarkoituksia varten. Siinä mielessä tietenkin yksi tapa saada aikaan se, että joka maassa valvotaan näitä varoja ja puututaan ongelmiin, on se, että yhteisesti päätetään, että kaikki samalla tavoin ryhtyvät toimenpiteisiin, jos ongelmaa esiintyy.

On toki totta, että olemme onnekkaita siinä, että meidän valtiosääntöjärjestelmämme on sellainen, että kansanedustajat eivät ohjaa rahoja alueille tai näin. Se on erittäin hyvä asia, mutta tästä ei myöskään ole mitään haittaa, ja on ensiarvoisen tärkeätä, että me löydämme keinoja, joilla myöskin esimerkiksi eri EU-maiden sisällä ryhdytään oikeisiin toimenpiteisiin korruptiota vastaan.

Tässä Puolan tilanteessahan taas oli hyvin monenkeskinen järjestys, jossa sekä Euroopan neuvosto että muut olivat puuttuneet, ja silloin voitiin lopulta myöskin EU-tuomioistuimeen kääntyä, koska nimenomaan oikeusvaltion perusteita oltiin purkamassa. Siinä mielessä sehän on sellainen, että se kuulostaa ehkä periaatteelliselta kysymykseltä mutta se on hyvin paljon myöskin käytännön kysymys koko EU:n toiminnalle ja EU-alueen taloudelle. Mikään yritys ei voi investoida toiseen maahan, jossa ei voi luottaa, että tuomioistuin kohtelee sinua puolueettomasti.

14.38 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Ehkä vähän harhauduimme tästä, mutta haluan kuitenkin kommentoida tuohon Romanian tilanteeseen.

Edustaja Biaudet, minusta Romaniaa ei olisi pitänyt ikinä edes hyväksyä EU-maaksi. Heidän ihmisoikeutensa ja eläintenpitonsa ovat sitä mallia, että en ymmärrä, miten se voi ylipäättään olla EU-maa. Meidän olisi ehkä pitänyt keskustella enemmän siitä silloin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 170/2018 vp

Edustaja Ala-Nissilä sanoi, että perussuomalaiset ovat puhuneet tästä EU-notifioinnista, joka on vaikea käsite. Siis siitä on kyllä puhunut yksimielisesti perustuslakivaliokunta, ja me olemme tulkinneet asiaa — itse olen perustuslakivaliokunnan jäsen — ja tätä huolta olemme esittäneet jo pitkän aikaa. Myös teidän puolueenne edustajat ovat olleet tässä yksimielisessä lausunnossa mukana. Eli se on perustuslakivaliokunta, joka tähän on kiinnittänyt huomiota ja edellyttänyt varmuutta tähän tilanteeseen. Kannattaa tutustua siihen. Se on nyt ollut monessa mediassa esillä, eli harmi, että se on mennyt teiltä ilmeisesti ohi, että se ei tosiaan ole perussuomalaisten esitys vaan perustuslakivaliokunta on antanut siitä yksimielisen lausunnon.

14.39 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että meillä pystytään valvomaan, ihan samalla tavalla kuin omia varoja valvotaan, myöskin sitten EU-varojen käyttöä. Siinä mielessä voisi sanoa, että kaiken tällaisen läpinäkyvyyden lisäämisen ja hyvän hallintotavan edistämisen pitäisi ehdottomasti olla mitä kannatettavinta.

Siinä mielessä, jos ajatellaan tätä talouskriisiä, mikä Euroopassa on ollut, voi sanoa, että se lähinnä herätteli monia jäsenvaltioita ymmärtämään sen, miten tärkeää on pitää joka ikisestä veroeurosta kiinni ja minkä takia on lähdetty esimerkiksi siihen, että pystyttäisiin paremmin valvomaan sitä, että veroja suuret yritykset ylipäättänsä maksavat jossakin maassa. Kaiken kaikkiaan tällaisista transparensseista, tällaisista läpinäkyvyyden lisäämistä, ei voi muuta kuin kannattaa ja viedä eteenpäin.

Oikeastaan se asia, mikä koko ajan on EU-varojen käytössä häirinnyt, on se, että niitten vaikuttavuuden arviointia on pystytty liian vähän tekemään. Muistan omilta meppiajoiltani esimerkiksi, että kun siellä tiettyihin kohteisiin, vaikkapa juuri Itä-Euroopan romanien elinolojen parantamiseen, osoitettiin tiettyjä kohdennettuja rahasummia, niin oli äärimmäisen vaikea saada selville, oliko niitä rahoja ylipäättään käytetty siihen, mihin niitä oli tarkoitettu. [Ben Zyskowicz: Skandaalimaista!]

Siinä mielessä voisi sanoa, että kaikki se, mikä vaan parantaa niitten rahojen jäljitettävyyttä, niitten käytön varmistamista, että ne menevät siihen kohteeseen, mihin niitä on tarkoitettukin käytettäväksi, on äärimmäisen kannatettavaa. Voisi sanoa, että meidän pitäisi jollakin tavalla pystyä yhä enemmän varmistumaan näitten rahojen oikeista käyttökohteista ja myöskin sitten siitä, että jos rahoja ei ole käytetty, niin tehdään takaisinperinnät. Tämä on ollut toinen sellainen, mistä tilintarkastustuomioistuim... Edustaja Ala-Nissilä lähti jo täältä salista mutta olisi varmaan ollut erinomainen asiantuntija puhumaan juuri tästä puolesta, että kun näitä niin sanottuja punakynällä annettuja kertomuksia aika monestakin EU-virastosta ja monistakin varojen käytöistä tuli, niin se suurin vaikeus oli sitten se, millä tavalla koskaan pystytään niitä rahoja saamaan takaisin tai edes uudelleen kohdentamaan siinä maassa oikein.

Kyllä voi sanoa, että läpinäkyvyyttä ja tällaista rahojen tehokkaan käytön valvontaa ei voi muuta kuin kannattaa.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.